

Chce průmysl inovace, nebo státní peníze?

16.7.2009 Ekonom str. 49 Názory & komentáře

Zdeněk Havlas Akademie věd ČR

Svazu průmyslu a dopravy a Hospodářské komoře se nezamlouvá existence **Akademie věd**. Požadují provozovat vědu pouze na vysokých školách a navíc usilují o přímý vliv na řízení vysokých škol. Podle prohlášení prezidenta Svazu průmyslu Jaroslava Míla akademie neakcentuje přenos výsledků základního výzkumu do praxe.

Tento postoj možná vychází z neznalosti současných snah akademie a z nepochopení okolností vzniku objevů a jejich komplikovaného přenosu do praxe.

Je ale spíše pravděpodobné, že toto stanovisko nevychází z neznalosti. Pak je nutné ptát se po skutečné motivaci těchto postojů. A stěží se lze ubránit pocitu, že jde o získání státních prostředků na podporu firemního výzkumu, který byl po revoluci překotně omezován. Dnes chybí a podniky místo jeho znovuvyvoření ze svých prostředků, jak je normální ve vyspělých ekonomikách, pokukují po státních financích.

Akademie je úspěšná na poli základního výzkumu i na poli inovací. Vždyť jen za loňský rok **Ústav organické chemie a biochemie AV** získal na licencích více než miliardu korun a přispěl do státní pokladny více než stem milionů na daních.

Bohužel se o tom představitelé průmyslu a politici nechtějí nechat přesvědčit. Jaroslav Míl již před několika lety pozvání do ústavu odmítl, někdejší premiér Mirek Topolánek ani neodpověděl na pozvání.

Posláním našeho ústavu je základní výzkum. Tedy hledání nových látek, nových postupů, nových principů, nových léků. Některé závěry jsou jen poznáním, které může být využito při dalším bádání. Bez nich by se ovšem rozvoj vědní oblasti zastavil.

Jiné výsledky jsou použitelné pro nové výrobky a výrobní postupy. A o tyto aplikace se řádně staráme. Vyjednáváme s celou řadou domácích i zahraničních firem o realizaci našich výsledků, snažíme se vyhovět potřebám podnikových partnerů a pokračujeme ve vývoji, i když to už spíše patří do úkolů podnikových výzkumů. Těchto projektů směřujících do praxe je tolik, že jsme si na to zřídili speciální společnost.

Mezi našimi projekty ve stadiu realizace lze nalézt i výjimečnou látku na léčbu rakoviny, protivirové látky pro veterinární účely, nové postupy při přípravě polymerů či nové materiály pro vysokokapacitní baterie.

Bez základního výzkumu to však nepůjde! Objevy nelze naplánovat, vznikají ze soustavné práce v určitém oboru. Pak následuje dlouhá doba k jejich využití. Představa, že se investice do výzkumu musejí vrátit do tří pěti let, neodpovídá realitě.

I nejznámější objev z našeho ústavu, léčiva proti virovým onemocněním z laboratoře **Antonína Holého**, vznikl jako výsledek základního výzkumu. A trvalo dlouhých dvacet let, než bylo možné léčit pacienty, a v některých chvílích nebylo jasné, zda se vůbec vývoj léku dokončí.

Co se stane, když se naplní přání Svazu průmyslu a Hospodářské komory? Ústav organické chemie a biochemie to díky svým vysokým příjmům z licencí ještě několik let přežije, asi jako jediný. Ale zcela určitě to poznamená řadu projektů společně řešených s jinými ústavu akademie.

Bude to znamenat konec všech snah o praktické využití našich objevů. A chvíli přežijeme jen za předpokladu, že se někomu nezalíbí naše licenční příjmy a naše budovy.

A co možnost připojení k vysokým školám, jak požaduje Hospodářská komora? Je legitimním právem vlády zorganizovat výzkum podle svých představ. Ale nejprve musí rozhodnout o formě, financování a krocích transformace. Stěží to lze zodpovědně provést tak, že se nechá akademie padnout prudkým snížením rozpočtu. *

O autorovij Zdeněk Havlas, ředitel **Ústavu organické chemie a biochemie AV ČR**